

Píseň: S311 - Duha + **modlitba;** **Oddíl k výkladu:** Gn 9, 1-17

Milí přátelé,

na posledním setkání jsme se věnovali Gn 8. Celou kapitolu prostupoval důraz na Noachovo čekání. Na dlouhou dobu, kterou čekal on i jeho příbuzní v arše, ačkoli se už ani ptactvo nevracelo.

Tak oddíl ukazuje, co je zcela běžné pro poslušnost před Bohem. Čím je Noe příkladným, že je spravedlivým v Božích očích. Totiž poslušnost naprostá, ba až absurdní v očích světského světa. Přesto však vedoucí, tajemným a zvláštním způsobem, vždy znovu k novému životu, k vyvedení z archy a k záchraně mnohých.

Důraz na Hospodina

Důraz na Hospodinovu svrchovanost pak pokračuje i v dnešním oddílu. Hospodin uzavřel archu (Gn 7, 16) i ji otevřel (Gn 8, 15). Hospodin spouští celou potopu (Gn 6, 13) i záchranu z ní (Gn 6, 13). Hospodin se rozpomíná na Noeho a celou archu (Gn 8, 1). A je to opět Hospodin, kdo umožňuje další život - skrze požehnání (Gn 9, 1).

Je to právě požehnání, tedy základní projev Boží milosti, co umožňuje život před potopou i po ní. Bez požehnání není možný život po vyhnání ze zahrady (Gn 3nn) ani po vystoupení z archy po potopě (Gn 9, 1nn). Požehnání si však nelze na božstvu nijak vymoci (ačkoli magie a pověry se právě o toto snaží). Stejně jako každé milosrdenství může i požehnání být pouze svobodně nabídnuto a svobodně a vděčně přijato.

Součástí požehnání je však také ono: „Bázeň před vámi a děs z vás padnou na všechnu zemskou zvěř...“ Tedy jeho součástí je vlastně negativní informace o člověku. To často čtenáře/posluchače Gn 9 zarazí, protože už zapomněl na Gn 6 a závěr Gn 8 (zejm. v. 21-22).

Člověk se totiž ani potopou nezměnil. Je pořád tvorem z hlouby srdce zlým a hříšným - tedy odmítajícím Boží řády, pravidla, zákony. Proto ostatní tvorové - tedy ta část stvoření, která následuje Boží řády - před svévolným a zlým člověkem instinktivně prchá. Jak historické, jak hluboké, jak pravdivě vypovídající o lidské bytosti. A o lidském vztahu ke zvířatům i přírodě.

Strava

Popotopnímu člověku jsou dány za pokrm také zvířata. Avšak to je vlastně opět negativní informace. Nejde o to, že „jupí, můžeme jíst i bifteky a steaky,“ nýbrž o každodenní připomenutí naší padlosti a ubohosti i po potopě. Předpotopní člověk, tím méně člověk v zahradě, nežil (nebo alespoň neměl žít) na úkor jiného života. Protože všechen život je stvořen Bohem a člověk má žít k tomuto obrazu.

Popotopnímu člověku je sice dovoleno jíst i jiné živé tvory. Avšak i Gn 1 i Gn 9 ukazují, že lidský život je zvířecímu *zcela roven* v Božích očích.

Proto ihned následuje Gn 9, 5. V tomto verši nejde jen, ba dokonce ani hlavně, o vztah mezi člověkem a člověkem. Nýbrž právě nejprve mezi člověkem a zvířetem. Jde o prohloubení pochopení naší hříšnosti. Jíst totiž smíme pouze maso zbavené krve. A toho lze dosáhnout pouze a jenom tak, že bude tato krev prolita a vylita. Člověk bude volán k odpovědnosti za *každou* prolitou krev - i zvířecí. A určitě před Hospodinem neobstojí: „Já jsem ta zvířata nezabil, já si jen kupoval jejich maso a jedl je. Jejich krev vyléval někdo jiný.“

Hospodin tedy rozšiřuje lidské možnosti, avšak využití tohoto rozšíření člověk znovu usvědčuje z vlastního hříchu. Neboť maso, tedy zabíjení stejně živých tvorů se stejnou duší jako má člověk, není nezbytné pro lidský život. Minimálně současnost to dokládá zcela neoddiskutovatelně.

Tak řada lidí chápe tento oddíl jako dovolení jíst maso bez jakéhokoli štrádování. Tedy až na důraz na košer stravu. Oddíl

však říká něco jiného: Smíš jíst maso. Ale pouze zbavené krve. A za každou prolitou krev tě bude Bůh volat k odpovědnosti.

Tedy shrnutím: Boží svrchovanost je nedostižitelná. Člověk buď poslušně přijme Boží slovo - jako Noe - nebo bude z hloubky srdce a vždy znovu jen zlým. Při Božím soudu na nás Hospodin takříkajíc vyjede také seznam zvířat, která kvůli nám zemřela. A budeme za ně nést zodpovědnost. Nebudeme sice automaticky odsouzeni za to, že jsme je jedli. Avšak pokud jsme plýtvali nebo si neuvědomovali, čím je naše masová pochoutka vykoupena, pak z nás Hospodin jistě radost nemá a mít nebude.

Což se nemůže neprojevit na Hospodinově jednání s námi.

Rovnost člověka a zvířete

Zároveň úvodní oddíl Gn 9 znovu staví před oči rovnost člověka a zvířete. Také zvířata budou volána ke stejné odpovědnosti za prolitou krev. Člověk není cennější než vlk. Vlk není cennější než člověk. V Božích očích jsou oba tvorové stejně milovaní a je jim prokazována stejná milost. Proto je i zde znovu připomenuto, že člověk je stvořen k obrazu Božímu.

Také se v tomto oddílu konečně ozývá odpověď na kainovského Lámecha (Gn 4). Ba dokonce je konečně explicitně vyslovena Boží reakce na jednání Kaina (Gn 4): „Za život člověka budu volat k odpovědnosti každého jeho bratra.“

Což má dvojí význam: 1) Před Bohem je zcela absurdní výmluva kainovská: „Nevím, copak jsem strážcem svého bratra...?“ (Gn 4, 9). Protože člověk *již vždy je* strážcem svého bratra. A představme si, jak by vypadal svět, v němž toto zcela samozřejmě platí..

2) Bratr zde není míněn jen jako technický termín pokrevního příbuzenství dvou mužů ze stejné matky. Stejně hebrejský termín „dům“ neoznačuje budovu, nýbrž rod, tak i „bratr“ se nevztahuje ani jen na muže, ani jen na pokrevně příbuzné. Nový zákon užívá ve stejném významu termín „bližní“. Tedy ve významu, že se s každým bližním máme navzájem chovat jako bratři. Že s každým příbuzným si máme být bližními. A bližní

jsou si všichni lidé. Opět si představme, jaký by to byl lidský svět, kdyby toto člověk s Noachovskou poslušností naplňoval...

A jak hluboko je člověk padlý, protože i k tomuto základnímu slovu má člověk ve své svévoli tak strašně daleko.

Trest smrti

Gn 9, 6-7 pak podle některých vykladačů dovoluje člověku vykonávat trest smrti na jiné lidské bytosti. To je částečně pravda, avšak pouze s přihlédnutím k době. Protože text hovoří o rovnosti a odplatě. Totiž že kdo prolíje krev člověka, bude sám zabít. Ba přímo člověkem. Tedy jde spíše o varování, že zabít člověka si nikdo nenechá líbit (srv. Kaina a kainovského Lámecha!) a bude následovat krevní msta. Jde o oznámení faktického stavu věcí, nikoli o ospravedlnění takového jednání.¹

V Gn 9, 7 pak zní stejné jako při stvoření člověka. Alespoň to nejbazálnější zůstalo člověku zachováno: Ať se plodíme a množíme (a zaplníme zemi).

I nadále člověk také zůstává stvořen k obrazu Božímu - to nejzákladnější z lidské identity zůstalo stejné pro člověka předpotopního i popotopního. Alespoň v tomto trvá původní Boží záměr s člověkem. Ačkoli až Noe (a možná Henoch) naplnil tento potenciál.

Zároveň je zde toto zopakováno pro připomenutí. Právě úkol „množit se a naplnit zemi“ se vrátí v posledním mýtickém příběhu Bábelské věže.

Smlouva

I nadále je hybatelem světa i Noachova života Hospodin. Hospodin uzavírá smlouvu s Noachem. Nikoli Noe s Bohem.

Smlouva patří k nejzákladnějším termínům i kérygmatům Bible. Vztah mezi Bohem a člověkem je vztahem *smluvním*. Na což mnoho křesťanů snadno a rádo zapomíná. Tedy že obě strany

---

¹ Proto se nevyskytují slova jako „je dovoleno“, „smíš“, „musíš“, „pouze pokud“ atd.

mají svoje závazky a povinnosti, pokud by rády užívaly výhod ze smlouvy plynoucích².

Tato smlouva je zde stvrzena duhou (a jak rád ji každý člověk vždy vidí!). Duha je zde symbolem naprosté Boží milosti v této smlouvě. Bůh v ní nic nezískává. Nijak jí není obohacen. A kdyby nebyl věčným, dokonalým a všemohoucím, pak by na ní jen tratil. Člověk nemůže způsobit duhu.³ Proto je základním symbolem Boží milosti smlouvy právě nepochopitelná Boží milost duhy.

V dalších částech Písma je pak stvrzením a vstupem do této smlouvy obřízka (židé dodnes) nebo křest (křesťané dodnes). Křtem či obřízkou člověk podepisuje smlouvu s Hospodinem, v níž se Bůh zavazuje nesmést člověka z povrchu země. A člověk se zavazuje k poslušnosti Hospodinu.

Ve všednějších či obecnějších důsledcích tato smlouva znamená, že Hospodin se zavázal prokazovat svou milost a člověk se zavázal věřit Hospodinu. Tedy spoléhat na Boží slovo, nikoli svou vůli či schopnosti. Neboli jednat tak poslušně, jako Noe (nebo Kristus).

Takový je náš vztah s Hospodinem. Nebo alespoň má být. A stejně jako bratři židé, i my si ho připomínáme při pravidelné večeři - ať už sederové nebo Páně.

Krása, hloubka a vposledu nepochopitelnost této smlouvy je hezky ukázána také v Gn 9, 12. Tato věta nejenom opět opakuje, že člověk a zvíře jsou před Bohem stejně cennými tvory (proto je oba stvořil ve stejný den!), ale podtrhuje to i stejnou smlouvou. Pro člověka a zvířata platí stejná základní pravidla. Kež by byl člověk člověku vlkem! Kež by se lidé chovali jako zvířata!

Vždyť zvířata neplýtvají, nezneužívají, nešikanují. Nevytlačují nehodící se, obtížné a nepotřebné z tlupy či smečky. Neporušují pravidla vlastní ani Boží. Žijí v Bohem ustavené

² S tím detailem, že Hospodin smlouvou s člověkem nic nezískává. I smlouva Boha s člověkem je zcela nepochopitelnou a nezaslouženou Boží milostí.

³ Myšlen je člověk starověký. Dnes je představitelné, ačkoli nesmírně nákladné, vzlétnout se stovkou letadel, kropit z nich vodu a pod správným úhlem na toto kroupení svítit nesmírně silnými halogenovými světly, aby vznikla duha.

rovnováže s ostatními živočichy. A běžně si pomáhají i navzdory vlastní teritoriálnosti či masožravosti. O mezidruhových přátelstvích ani nemluvě.

Kéž by byl homo homini lupus. Kéž by se lidé chovali alespoň jako zvířata! Navzdory tomu, že vlka mají lidé za krutého, necivilizovaného predátora. Ačkoli ve smečce jde alfa samec jako poslední několik metrů za smečkou. Vpředu, hned za nejsilnějšími betasamci, jdou nemocní a staří a ti určují tempo celé smečky. Mlád'ata a samice jdou uprostřed, chráněné zepředu i zezadu.

Kéž by člověk neprojikoval svou obludnost a hříšnost na jiné lidi, zvířata ani předměty...

Závěr

Hospodin z nějakého důvodu vstoupil s člověkem ve smluvní ujednání. Svou část pak Hospodin s železnou věrností duhy *již vždy* naplňuje. Narozdíl od člověka, který neustále a znovu smilní, podvádí, neplní své smluvní závazky ba dokonce si někdy myslí, že ani žádný Bůh není.

Člověk také nechce přijímat odpovědnost. Pokud tomu není naučen v dětském věku, jen výjimeční lidé se naučili zodpovědnosti v dospělosti. Člověk chce být bezstarostným dítětem. Tak hluboký je lidský hřích, protože lidská svévole. V židovství je muž pokládán za dospělého od zhruba dvanácti let. Dívka od jedenácti. Aby se mohli již tak brzy podílet na ovoci Boží milosti ve smlouvě s Bohem plněním svých smluvních závazků (proto bar- a bat-micva = syn/dcera příkázání).

Hledá-li člověk, co má dělat a co nedělat, má-li strach, že toto rozlišování je děsně komplikované a náročné, už v Gn 9 zní prosté Boží slovo, stejně jako již v Gn3: Přijmi Boží smlouvu. Buď jí poslušen, plň své závazky alespoň jako zvířata. Naplňuj Boží obraz v tobě. Tedy obraz Boha, který nejprve pečuje o vdovy a sirotky, o celníky a prostitutky. OBraz Boha, který jedná milostivě i tváří v tvář lidské nevěře a smilstvu.

A o zbytek se postará Hospodin Bůh, garant a dárce vůbec možnosti takové smlouvy.

Píseň: S109 - Amazing Grace (Jak vzácnou přízeň) +
modlitba Páně
Rozhovor